

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)
เนื่องใน “วันที่อยู่อาศัยโลก” ประจำปี 2567

โครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UN – HABITAT) กำหนดให้วันจันทร์แรกของเดือนตุลาคมของทุกปีเป็น “วันที่อยู่อาศัยโลก” (World Habitat Day) โดยกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามข้อ 11 ระบุว่า รัฐภาคีต้องรับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) ข้อ 11.1 ระบุถึงการสร้างหลักประกันสำหรับทุกคนในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและบริการพื้นฐานที่เพียงพอ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้และยกระดับชุมชนแออัด ภายในปี 2573

จากการประเมินสถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยเมื่อปีที่ผ่านมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) พบว่า กลุ่มคนจนเมืองและผู้มีรายได้น้อยยังมีอุปสรรคในการได้รับการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและการจัดระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ชุมชนริมทางรถไฟหลายแห่งได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง เช่น โครงการก่อสร้างรถไฟความเร็วสูง คนไร้บ้านหน้าใหม่ในชุมชนเมืองยังมีจำนวนมากขึ้น ขณะที่ชุมชนดั้งเดิมในพื้นที่สงวน ยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิชุมชนในการทำกินและอยู่อาศัย ประชากรเหล่านี้จึงถูกไล่ออกจากที่อยู่อาศัย หรือถูกห้ามทำกินในถิ่นเกิดถิ่นอาศัย โดยจำนวนมากไม่ได้รับการชดเชยเยียวยาที่เหมาะสม หรือยังไม่อาจเข้าถึงโครงการเช่าที่อยู่อาศัยราคาถูกได้

ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของประชาชนในปัจจุบันยังมีความเปราะบางมากยิ่งขึ้นด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น วิกฤติโลกเดือด (Global Boiling) ที่ส่งผลกระทบต่อความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดภาวะความแห้งแล้ง อุทกภัย การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ พันธุ์พืชและสัตว์ และการเกิดโรคระบาดใหม่ ๆ รวมทั้งนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินและทรัพยากร ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นผลกระทบต่อเนื่องให้ผู้คนไม่อาจอยู่อาศัยในถิ่นเดิมได้ นำไปสู่การโยกย้ายถิ่นฐาน และการแสวงหาที่อยู่อาศัยที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัยและพอเพียง

ในโอกาสวันที่อยู่อาศัยโลก ประจำปี 2567 ซึ่งตรงกับวันจันทร์ที่ 7 ตุลาคม นี้ กสม. ขอให้รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องและทันต่อสถานการณ์จริงในวิกฤติภาวะโลกเดือด ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้ประชาชน โดยเฉพาะคนจนเมือง ชนกลุ่มน้อย และผู้ยากไร้ สามารถเข้าถึงที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัยและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นและเพียงพอต่อการดำรงชีวิตได้อย่างเสมอภาคกัน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
6 ตุลาคม 2567